

De verschillende onderwijs-contexten van levensbreed leren met impact voor elke inwoner

*Prof. Dr. Maurice de Greef
Vrije Universiteit Brussel*

Belang van levensbreed leren

“Adult learning and education is a core component of lifelong learning. It comprises all forms of education and learning that aim to ensure that all adults participate in their societies and the world of work. It denotes the entire body of learning processes, formal, non-formal and informal, whereby those regarded as adults by the society in which they live, develop and enrich their capabilities for living and working, both in their own interests and those of their communities, organizations and societies”
(UNESCO, 2016, p. 6).

Verschillende vormen van leren

- **Formeel leren:** systematisch en gestructureerd leren binnen een omgeving die ontworpen is om te leren, met als doel het behalen van erkende diploma's of certificaten.
- **Non-formeel leren:** georganiseerd leren, doelgericht maar misschien minder gestructureerd en systematisch in vergelijking met formeel leren. Non-formeel leren is niet gericht op het behalen van een erkend diploma of certificaat. De omgeving is niet per se ontworpen als leeromgeving. Denk bijvoorbeeld aan cursussen in een bibliotheek of wijkcentrum, of aan werkplekleren.
- **Informeel leren:** onbedoeld leren, kan in een georganiseerde leersetting plaatsvinden en ook daarbuiten.

© *Volwassenenleren.nl*, 2017

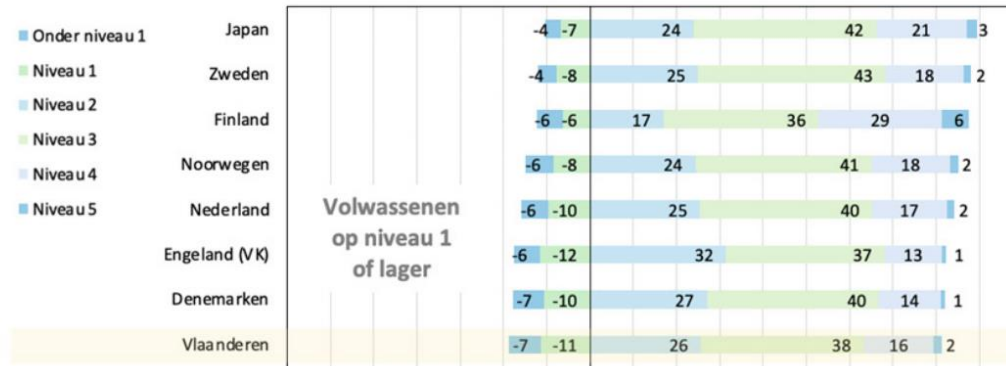
Dus ook een breed perspectief op basisvaardigheden

Maar basisvaardigheden reiken verder dan enkel taal- en rekenvaardigheden.

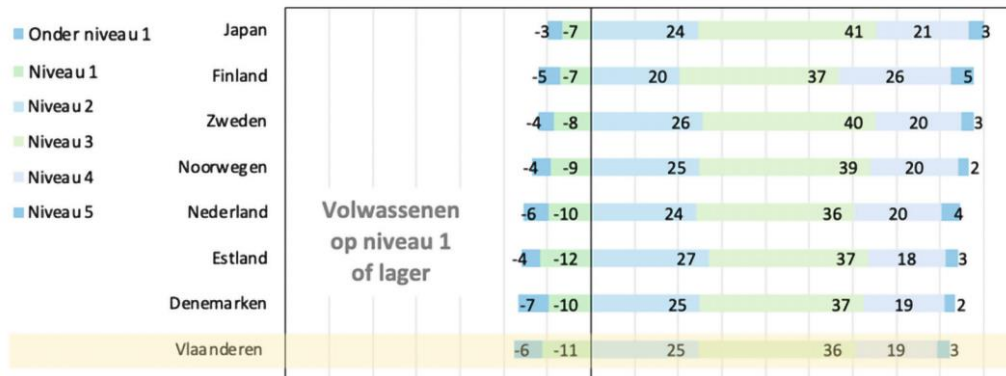
Basisvaardigheden bestaan ook uit digitale vaardigheden en andere vaardigheden zoals sociale, financiële, werknemers- of gezondheidsvaardigheden maar ook uit 'overkoepelende vaardigheden' zoals probleemoplossend vermogen, samenwerken of leren leren.

Een groep met blijkbaar heel veel mogelijkheden

Geletterdheid

Gecijferdheid

© Dewulf et al. (2024)

Wat is de impact als iemand zo'n leertraject aflegt?

© Pexels

Impact: leersucces?

92.4%

© De Greef & De Haan, 2024

Impact op basisvaardigheden en sociale inclusie

Soort basisvaardigheid	Deelnemers (%)
Taalvaardigheden	47.8
Digitale vaardigheden	35.2

Ligo-instellingen: 55.4% versus 47.7%

Variabele van sociale inclusie	Deelnemers (%)
Assertiviteit	49.6
Contactvaardigheden	49.2
Ontmoeten & ondernemen	46.9
Natuur- en sportactiviteiten	53.1
Kunst- en cultuuractiviteiten	44.7
<i>Gezondheid</i>	
Psychische Gezondheid	48.6

© De Greef & De Haan, 2024

Impact op arbeidsmarktpositie

Arbeidsmarktvariabele	Deelnemers (%)
Betaalde baan	19.6
Vrijwilligerswerk	26.7
Stage	15.5
Op zoek naar baan	17.3
Betaalde baan met begeleiding	18.8

© De Greef & De Haan, 2024

En wanneer werkt dit leertraject: genereert het succes?

16 onmisbare pijlers voor een succesvolle leeromgeving

© De Greef, 2025

3 manieren van leren

© SplitShire

Praktijkgericht leren

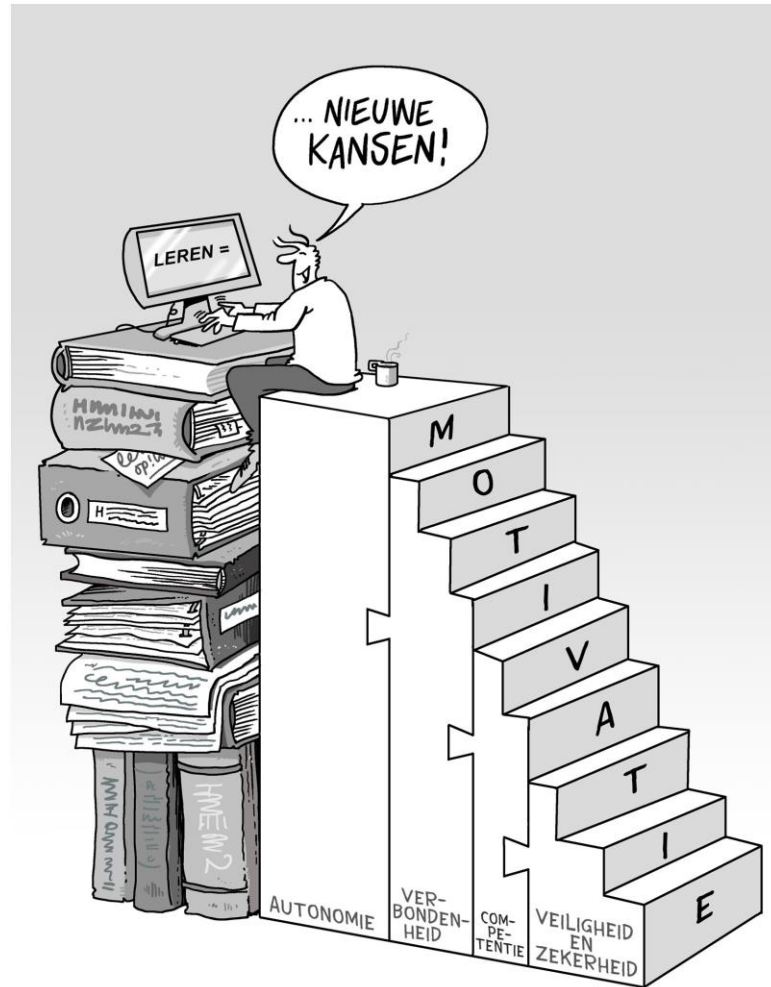
© Fran 1 /2 images

Ervaringsgericht leren

© Gerd Altmann

Persoonsgericht leren

© Volwassenenleren.nl

4 didactische principes

© Gino Crescoli

Instructie

© Gerd Altmann

Betrokkenheid

© Malachi Witt

Leerstrategie

© Gerd Altmann

Reflectie

© Arek Socha

3 docentrollen

© Wokandapix

Docent als mentor

A hand holding a red marker, writing the word "MENTORING" in large, bold, red capital letters. The hand is positioned on the right side of the word, with the marker tip touching the final letter 'G'. The background is white.

© Pete Linforth

Docent als expert

© Gerd Altmann

Docent als loopbaanbegeleider

© Raphi D

Zijn dus andere leervormen

© INFONET

Voorbeeld 1: Toekomstgericht

Een leven lang leren: toekomstgericht opleiden

Joke Elzenaar-Maathuis

© *Volwassenenleren.nl*

Voorbeeld 2: Bildung: zelfontplooiing

Bildung: een antwoord op een actuele vraag

Ella Bohnenn & Maurice de Greef

© *Volwassenenleren.nl*

Voorbeeld 3: Coaching: single, double en triple loop learning

Wat – Hoe – Waarom

Coaching: ontwikkelen van gedragsalternatieven

Kees van Rijn

© *Volwassenenleren.nl*

Voorbeeld 4: Leren om te zijn

Konstantin Stanislavski: Method acting

Maurice de Greef

“The person you are is a thousand times more interesting than the best actor you could ever hope to be.”

© *Volwassenenleren.nl*

Laten we het licht schijnen op deze differentiatie van traditioneel leren

© Colin Behrens

Dat geeft gelukkige leerders die eerder de kans niet hebben gehad

© Jeon Sang-O